

Posudek oponenta disertační práce PhDr. Luboše Polanského

MINCE 9. A 10. STOLETÍ V ARCHEOLOGICKÝCH NÁLEZECH Z ČESKÝCH ZEMÍ A JEJICH PŘÍNOS PRO POČÁTKY NAŠICH DĚJIN

předkládané v roce 2019 na Ústavu pro archeologii

I. Stručná charakteristika práce

Předložená práce přináší souhrnné zpracování nálezů mincí v 9. – 10. století v českých zemích. Opírá se o podrobně zpracovaný katalog nálezů mincí pocházejících především z archeologických kontextů. Vedle podrobného numismatického rozboru (chronologie, typologie, ikonografie, topografie) autor sleduje odraz vývoje politických vazeb českých zemí a jejich nejbližších sousedů na mincovní produkci a její podobu. Zabývá se rovněž otázkou vnitřní organizace počátků českého mincovnictví na úrovni vzájemných vztahů jednotlivých mincoven.

II. Stručné celkové zhodnocení práce

Práce přináší téměř vyčerpávající shrnutí stavu pramenné základny numismatických nálezů 9. a 10. století a území ČR. Autor naplnil cíle disertační práce a až drobné formální nedostatky je předložená práce velmi kvalitním vědeckým zpracováním zásadního tématu počátků českého a raně středověkého státu.

III. Podrobné zhodnocení práce a jejích jednotlivých aspektů

1. Struktura argumentace

Jedním z podstatných aspektů celé práce je důkladná a promyšlená argumentace, která se vždy opírá o citované zdroje nebo o přímo o pramenný materiál. Autor překládá na sledovanou problematiku ucelený pohled. Práce naplňuje hlavní cíle, které jsou výtčonné v jejím úvodu, a danou problematiku zasazuje do širšího evropského kontextu.

2. Formální úroveň práce

S ohledem na velký rozsah práce je možné celkovou formální úroveň hodnotit pozitivně, byť se, samozřejmě, nevyvaroval drobnějších chyb. Autor přebírá citační pravidla a použité zkratky zavedené v numismatických publikacích a tato pravidla také striktně dodržuje. Struktura práce je srozumitelná a přehledná a objevují se jen některá drobná opomenutí či nejasnosti. Patří mezi ně ojedinělé gramatické chyby (např. s. 30, 38). Mírně zavádějící je také název kapitoly 3.3. *České mincovnictví konce 10. století*, která se soustředí spíše na vybraná témata mincovnictví 10. století, která však svým významem nejsou okrajová. V této kapitole autor rovněž pozapomněl na popisky u několika obrázků (např. s. 404 a 406).

3. Práce s prameny či s materiálem

Klíčovou částí celé disertační práce je kapitola 3.2. *Nálezy denárů 10. století v českých zemích*, která představuje komentovaný katalog nálezů. Autor upozorňuje na skutečnost, že celkový počet mincovních nálezů mincovní nálezy se za posledních 10 let téměř zdvojnásobil. Díky masivnímu využívání detektorů kovů spojeného se stále rostoucím sběratelským zájmem, které téměř

nerespektují platné zákony, představují numismatické nálezy jeden z nejkomplicovanějších pramenů raného středověku. Dynamický vývoj na straně jedné a vědomí, že máme příležitost pracovat jen se zlomkem nalezených mincí, si autor velmi dobře uvědomuje.

Při vyhodnocení pramenů autor opakovaně poukazuje na (nejen) v numismatické literatuře zavedená interpretační schémata spojená se snahou spojovat konkrétní historické události s nálezy jednotlivých mincí. Autor tento přístup programově odmítá a usiluje o interpretace zasazené do širšího politického a hospodářského kontextu. Z hlediska objektivního vyhodnocení rozsáhlejších náleзовých souborů by stálo za úvahu, zda by nebylo možné aplikovat některé statistické metody běžně využívané pro archeologický materiál. Nabízí se k tomu například poměrně komplikovaná diskuse k kapitole 3.1. věnované počátkům českého mincovnictví.

4. Vlastní přínos

Autor přináší ucelený a osobitý, pohled na počátky českého mincovnictví. Některé jeho polemiky, týkající se zejména otázky počátků českého mincovnictví (kapitola 3.1.) patrně vybudí další diskusi nejen mezi českými specialisty. Za jeden z hlavních přínosů předložené práce pokládám zasazení českého mincovnictví 9. – 10. století do struktur říšského prostředí, zejména pak do vztahu s Bavorskem. Klíčová je v této interpretaci role mincovny v Nabburku. Autorovo pojetí „bavorsko-švábsko-českou měnové unie“ lze považovat za zajímavý a životaschopný koncept, která bude mít zásadní význam pro další studium raného středověku v širším středoevropském kontextu.

Neméně důležité jsou i další úvahy o postavení Čech v rámci evropského dálkového obchodu či postřehy k problematice tzv. obolů mrtvých.

IV. Dotazy k obhajobě

Autor se ve své práci soustředil především na rozbor jednotlivých mincovních nálezů. Problematice výroby a surovinových zdrojů se věnoval jen okrajově (s. 67). Považuji pro to za vhodné, aby se autor v rámci obhajoby vyjádřil zejména k otázce surovinových zdrojů potřebných pro mincování.

V. Závěr

Předložená disertační práce **splňuje** požadavky kladené na disertační práci, a proto ji **doporučuji** k obhajobě a **předběžně** ji klasifikuji jako **prospěš**.